

بیانات در دیدار اقتصاد دانان شرکت کننده در اجلاس بانک توسعه اسلامی - 25 / شهریور / 1383

بسم الله الرحمن الرحيم

به میهمانان گرامی جمهوری اسلامی خوشامد می‌گویم و ایام بعثت حضرت نبی مکرم اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) را تبریک عرض می‌کنم.

آنچه در نگاه اول انسان را خرسند می‌کند، این است که این نمونه‌ی موفق همکاری بین کشورهای اسلامی، بحمدالله سه دهه را پشت سر گذاشته و در این حرکت تعاونی جمعی اسلامی، حاکی از يك نمونه‌ی موفق همکاری بین کشورهای اسلامی است؛ این، بلاشک از جمله چیزهایی است که مرضی اسلام و بلکه دستور قطعی اسلام به ماست که قرآن می‌فرماید: «تعاونوا علی البرّ و التقوی». امروز کشورهای اسلامی بیش از همیشه به همکاری در همه‌ی زمینه‌ها با هم احتیاج دارند؛ از جمله در زمینه‌ی مسائل اقتصادی و کمک به رشد و توسعه‌ی دنیای اسلام. گرچه اسلام نهضت و حرکت معنوی و اخلاقی بود و هدف اعلاى اسلام عبارت است از ساخت انسان متکامل و منطبق با طراز اسلامی، لکن بدون شک پیشرفت علم و پیشرفت و اعتلای اقتصادی جزو هدفهای اسلامی است؛ لذا شما ملاحظه می‌کنید که در تمدن اسلامی، اسلام در یکی از فقیرترین و عقب‌مانده‌ترین نقاط دنیا ظهور کرد؛ اما هنوز پنجاه سال از عمر آن نگذشته بود که بیش از پنجاه درصد از دنیای متمدن آن روز در زیر پرچم اسلام قرار گرفت و هنوز بیش از دو قرن از عمر این تمدن نگذشته بود که دنیای بزرگ اسلامی در آن روز، قله‌ی تمدن بشری از لحاظ علم و انواع دانش و پیشرفتهای مدنی و اقتصادی شد؛ این نبود مگر به برکت تعالیم اسلام. اسلام به ما نمی‌گوید که ما معنویت را ملاحظه کنیم، اما از متن زندگی جامعه‌ی انسانی غافل بمانیم. ما باید برای استقلال امت اسلامی و برای عزت آن، همه‌ی تدابیر لازم را به کار ببریم، که یکی از مهمترین آنها، مسأله‌ی اقتصاد است. بنابراین، تلاش برای رشد و توسعه و اعتلای جنبه‌ی اقتصادی دنیای اسلام، از کارهایی است که بلاشک جزو هدفهای اسلامی است. اساس این بانک توسعه‌ی اسلامی بر پایه‌ی مبانی شریعت و احکام اسلامی است؛ یعنی شما خواسته‌اید الگوی تازه‌یی به دنیا ارائه دهید؛ این کار خوبی است که انجام شده. اگر شما در این کار موفق شوید، این موفقیت الگوی اسلامی خواهد بود. وقتی شما می‌توانید بر پایه‌ی الگوی مالی اسلام، کار عظیمی را که چنین گستره‌ی بزرگی دارد به پیش ببرید، این خود نوعی ترویج اسلام و عزت بخشیدن به آن است؛ لذا ما از پیشرفت این مرکز مالی و صندوق بین‌المللی اسلامی حمایت می‌کنیم و آن را برای دنیای اسلام و برای اسلام مفید می‌دانیم. آنچه مهم است این است که اگر دنیای اسلام با ظرفیتهای فراوانی که دارد، سر و سامانی به اقتصاد خود ندهد، در این حرکت اقتصادی جهانی، بلاشک طعمه‌ی دیگران خواهد شد.

دنیای اسلام دنیای بزرگی است و دارای امکانات و ظرفیتهای فراوانی است: ما بیش از يك میلیارد جمعیت هستیم؛ نزدیک به نیمی از ذخایر نفت دنیا متعلق به دنیای اسلام است؛ در حدود بیست و پنج درصد ذخایر گاز دنیا متعلق به دنیای اسلام است؛ نیروی انسانی مستعد در دنیای اسلام فراوان است؛ منابع غنی زیرزمینی - غیر از منابع انرژی - در دنیای اسلام متنوع و فراوان است و نسبت بعضی از آنها به کل منابع دنیا تعیین‌کننده و بالاست؛ بخش مهمی از آبراههای اساسی و تعیین‌کننده‌ی کره‌ی زمین هم متعلق به دنیای اسلام است؛ بازار دنیای اسلام یکی از بزرگترین بازارهای دنیاست؛ اینها همه ظرفیتهای ماست. دنیای اسلام این ظرفیت را دارد که در صنعت، کشاورزی، تولید علم و در رشد و توسعه‌ی عمومی جهان نقش ایفا کند.

اگر دنیای اسلام که دارای عظمت و امکانات است، به فکر هماهنگ کردن امکانات خود نیفتد و از این ظرفیتهای صورت يك مجموعه استفاده نکند، طعمه‌ی قدرتهایی خواهد شد که امروز بر سر تقسیم منافع دنیا با یکدیگر رقابت می‌کنند. ما نمی‌خواهیم سهم و طعمه‌ی این قدرت یا آن قدرت شویم؛ ما می‌خواهیم از ظرفیتهای و از استعدادهای

خودمان استفاده کنیم، که این به همت، عزم و اراده‌ی قاطع و به تحرك و استفاده از پیشرفتهای علمی و فناوری احتیاج دارد؛ و ما می‌توانیم این کارها را بکنیم.

امروز سهم دنیای اسلام از مجموع تجارت جهانی، بسیار ناچیز است؛ کمتر از ده درصد. متأسفانه سهم تجارت کشورهای اسلامی با یکدیگر نیز سهم کمی است؛ یعنی کشورهای اسلامی به جای این که امکاناتشان را با هم مبادله کنند؛ از ظرفیتهای هم استفاده کنند؛ به یکدیگر برای رشد تجارت و توسعه‌ی اقتصادی و سرمایه‌گذاری کمک کنند، بیشتر رو به سمت کشورهای غیراسلامی و رو به سمت غرب دارند؛ این ضعف ماست.

ما باید به تحرك اقتصادی در درون دنیای اسلام بیشتر اهمیت دهیم و این مرکز مهم مالی، که شما عضو آن هستید، می‌تواند در این مورد نقشهای بسیار خوبی را ایفا کند. موانع تجارت میان کشورهای اسلامی باید برطرف شود؛ این تصمیمی است که دولت‌ها باید بگیرند. فکر بازار مشترك اسلامی يك فكر كاملاً عملی است؛ الان سالهاست که این فکر مطرح است. البته ایجاد بازار مشترك میان دولت‌های اسلامی مقدماتی دارد؛ دشوار است، لكن ممكن؛ ما می‌توانیم مقدمات آن را در طول چند سال فراهم کنیم. چه بجاست که هیأت مدیره‌ی این مجموعه موظف شود تا برای رسیدن به این هدف، مقدمات کار را جستجو کند و کارهایی را که باید از سوی دولت‌ها و کشورهای اسلامی انجام بگیرد، مشخص کند و دولت‌های عضو این مجموعه موظف شوند که مقدمات کار را بتدریج فراهم کنند. اینها کارهای بزرگی است؛ کارهای بزرگ را با همتهای بلند می‌توان انجام داد.

حرکت اقتصادی دنیای اسلام و امت اسلامی باید با این توجیه اساسی صورت بگیرد که اگر در این دنیای متعارض که قدرتها بر سر تصرف دنیا با یکدیگر در تعارضند، امت اسلامی قدرتمند نباشد، یقیناً دستخوش بحران خواهد شد و مثل طعمه از آن استفاده خواهند کرد؛ این مهمترین هدف و توجیه برای همکاری کشورهای اسلامی با یکدیگر است.

بسیار بجاست که در عناصر اصلی الگوی توسعه - که از نظر این مجموعه، افزایش سرانه، افزایش آموزش و افزایش سلامت مدنظر است - استقرار عدالت هم که روح همه‌ی اینهاست، در نظر گرفته شود و برنامه‌ها و اقدامها و پروژه‌هایی را که در کشورهای اسلامی انجام می‌دهیم، با توجه به استقرار عدالت اجتماعی باشد؛ این یکی از تعالیم بزرگ اسلام است، که ما در هر حرکت اقتصادی باید به آن توجه کنیم.

یکی از کارهایی که خوب است بر روی آن فکر شود، ایجاد شرایط مناسبی است برای تمرکز فعالیتهای بانکی در کشورهای اسلامی؛ یعنی کشورهای عضو بتوانند فعالیتهای بانکی خودشان را متمرکز کنند؛ چون امروز در سطح عالم يك عدم امنیتی حاکم هست و می‌بینید که افسارگسیختگی قدرتهای بزرگ، احساس عدم امنیت به همه‌ی کشورها نسبت به ذخایر پولی و سرمایه‌هایشان می‌دهد. کشورهای اسلامی، با اندک بهانه‌یی، به این تهدید می‌شوند که دارایی و ثروتهایشان مسدود خواهد شد. برای این که احساس امنیت در دنیای اسلام به وجود بیاید، چقدر خوب است که فعالیتهای بانکی در خود کشورهای اسلامی متمرکز شود؛ این البته مقدمات و شرایطی دارد؛ باید شرایط کار فراهم شود؛ روی این کار می‌شود برنامه‌ریزی کرد.

مسأله‌ی بازار مشترك بسیار مهم است. امروز شما می‌بینید که بلوکهای اقتصادی مقتدری در گوشه و کنار دنیا کار و تلاش می‌کنند و سود می‌برند. دنیای اسلام هم می‌تواند با همکاری، يك بلوک مقتدر اقتصادی به وجود بیاورد. امیدواریم خداوند متعال این توفیق را به همه‌ی دولت‌های اسلامی بدهد که به این مسأله با توجه کامل و با دقت بپردازند و این را کار مهمی بدانند و این الگوی موفق را ان شاءالله ادامه دهند.

والسلام علیکم ورحمةالله وبرکاته